

Грунтовне дослідження міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні

С. О. Коросд,
доктор юридичних наук, доцент

Сучасним суспільним відносинам притаманна динамічна зміна, яка відбувається під впливом глобалізаційних процесів, поглиблення економічного, культурного, політичного співробітництва між державами. Відкритість кордонів сприяє розширенню можливостей для вивчення зарубіжного досвіду, наукового співробітництва, обміну досвідом, зміцненню демократії та безпеці. Водночас сфера позитивного співробітництва стикається з системою міжнародної злочинності, яка використовує наявні можливості для вчинення транснаціональних злочинів, приховання ознак предикатного правопорушення, вчиненого на території іншої держави, уникнення відповідальності винними. З урахуванням вказаних загроз Європейський суд з прав людини зазначив: оскільки спрощується процес переміщення людей по всьому світу, злочинність набуває дедалі більше міжнародного виміру, тому в інтересах всіх держав необхідно, щоб підозрювані у вчиненні злочинів особи, що переховуються від правосуддя за кордоном, постали перед судом.

Монографія Н.М. Ахтирської* є першим сучасним ґрунтовним дослідженням міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні, яке ґрунтується на оновленій законодавчій базі, що формується в умовах євроінтеграції, динамічно збагачується новими правовими інститутами та механізмами впровадження. Ефективність та результативність будь-якої науки залежить від рівня пізнання та діагностики основного предмета

© КОРОСД *Сергій Олександрович* – доктор юридичних наук, доцент

**Ахтирська Н. М.* Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: теорія і практика. Київ: Логос, 2019. 576 с.

дослідження. Структура роботи є логічною та спрямована на досягнення поставленої мети. Автор розкриває сутність та проблеми в міжнародному співробітництві в кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування, під час визнання та приведення у відповідність вироків судів іноземних держав.

Автор переконливо веде наукову дискусію щодо поняття та принципів міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні, суб'єктів (компетентних та центральних органів), висвітлює практичну значущість суто теоретичних, на перший погляд, питань, які прогнозовано можуть вплинути на результативність правосуддя. Так, відповідно до міжнародних угод, центральним органом міжнародного співробітництва на стадії досудового розслідування є Генеральна прокуратура України, втім у рамках антикорупційної політики до Кримінального процесуального кодексу України внесені зміни, згідно з якими центральним органом також визначено Національне антикорупційне бюро України щодо злочинів, віднесених до його підслідності. Однак у законах про ратифікацію міжнародних угод вказані доповнення не дістали відображення, що призвело до ускладнення з одержанням відповідей на запити НАБУ від іноземних держав. Автор пропонує визначити орган, на який покладатиметься обов'язок прийняття рішення щодо можливості застосування на території України законодавства іншої держави у передбачених законом випадках. Оскільки Верховний Суд забезпечує однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом, та здійснює інші повноваження, визначені законом, то саме Верховний Суд має приймати таке рішення.

Автором запропоновано огляд питань, пов'язаних із ратифікацією Римського статуту, та доцільність, за умови ратифікації, внесення системних змін до законодавства України, щоб закон був доступний, зрозумілий та передбачуваний. Це зумовлено тим, що конституційне абсолютне право про невидачу громадян України нівелюється положенням Римського статуту про обов'язок держави заарештувати особу, вказану в ордері, надати її в розпорядження суду без зволікань; поширенням юрисдикції Міжнародного кримінального суду на територію України; можливість сторони обвинувачення покладатися на документальні докази або резюме доказів без виклику свідків тощо.

Монографія характеризується конструктивністю та практичним спрямуванням, в ній надаються рекомендації щодо застосування міжнародних правових актів, які застосовуються в кримінальному провадженні, з метою забезпечення балансу між дотриманням прав людини та убезпеченням суспільства від кримінальних посягань. Особливо це виявляється в питаннях екстрадиції, коли на суд покладається обов'язок з'ясувати ризики особи бути підданою катуванню, нелюдському поведженню та

покаранню в запитуючій країні. На підставі аналізу рішень Європейського суду з прав людини автор пропонує перелік джерел, якими доцільно керуватися для обґрунтування рішення (звіт Комітету ООН з питань запобігання катувань, звіт Комітету Ради Європи з питань боротьби з катуваннями, Звіт Департаменту США щодо дотримання прав людини в запитуючій країні, звіти правозахисних організацій та самі рішення ЄСПЛ).

Дослідження відзначається високим рівнем наукової обґрунтованості та достовірності, чому сприяє чітка та адекватна методологічна основа, виважений аналіз значного обсягу нормативних актів, наукових джерел, статистичних даних, матеріалів слідчої та судової практики.

Слід відзначити тісний зв'язок теоретичних положень, викладених автором, з конкретикою змін законодавства в умовах міжнародних зобов'язань та практики його застосування.

Монографія Н.М. Ахтирської є суттєвим внеском у розвиток науки кримінального процесу, базою ідей для законодавчих змін у сфері регулювання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, взаємодії правоохоронних органів України з Інтерполом, Європолом. Адже на глобалізацію організованої злочинності необхідно реагувати підвищенням рівня інтенсивності та якості міжнародного співробітництва. Висловлені точки зору автора на застосування законодавства стануть у пригоді співробітникам правоохоронних органів та суддям.